

EARTHE

Δραστηριότητα 2

Ψηφιακή εργαλειοθήκη για την ανάπτυξη καινοτόμου προγράμματος σπουδών και μεθοδολογιών

Ενότητα 4 – Επίλυση προβλημάτων

Μέθοδος – Μελέτες περίπτωσης

Δραστηριότητες στην τάξη

Ενότητα 4 – Επίλυση προβλημάτων

Δραστηριότητα στην τάξη 1 – Δομημένη ανάλυση περιπτώσεων (SWOT + Fishbone)

Συναφής μέθοδος: Μελέτες περίπτωσης

Ομάδα-στόχος

Ηλικία: Ενήλικες (25+)

Φύλο: Όλα τα φύλα

Επίπεδο εκπαίδευσης: Από ΕΕΚ έως μεταπτυχιακές σπουδές

Κατάσταση: Απασχολούμενοι / άνεργοι / σε μεταβατικό στάδιο

Λιγότερες ευκαιρίες: Μπορεί να περιλαμβάνει συμμετέχοντες/ουσες με περιορισμένη εμπειρία σε τυπικά περιβάλλοντα μάθησης ή περιορισμένη πρόσβαση σε ψηφιακά μέσα. Η δραστηριότητα μπορεί να είναι χρήσιμη για εκπαιδευτές/τριες ενηλίκων (επιμορφωτές, συντονιστές/τριες) που χρησιμοποιούν προσεγγίσεις βασισμένες σε περιπτώσεις, βοηθώντας τους/τις εκπαιδευόμενους/ες να αναλύουν πραγματικά προβλήματα και να προτείνουν πρακτικές λύσεις. Είναι κατάλληλη για ομάδες με ποικίλη εμπειρία.

Μαθησιακά αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση αυτής της δραστηριότητας, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι σε θέση να :

- Προσδιορίζουν τα βασικά προβλήματα και τις βαθύτερες αιτίες χρησιμοποιώντας μια ανάλυση Fishbone (Ishikawa).
- Αναλύουν τα πλεονεκτήματα, τα μειονεκτήματα, τις ευκαιρίες και τις απειλές (SWOT) για να δημιουργήσουν λύσεις που λαμβάνουν υπόψη το πλαίσιο.
- Συντάσσουν μια σύντομη, τεκμηριωμένη πρόταση δράσης.

Διάρκεια

90 λεπτά

EARTHE

Υλικά και πόροι

Τυπωμένο κείμενο της μελέτης περίπτωσης (1–2 σελίδες) ανά ομάδα, πρότυπα διαγραμμάτων Fishbone (τυπωμένα ή σε χαρτοπίνακα), πρότυπο φύλλο SWOT, χαρτοπίνακες, μαρκαδόροι, αυτοκόλλητα σημειώματα, χρονόμετρο και αίθουσα με χώρο για ομαδική εργασία.

Περιγραφή

Οι συμμετέχοντες/ουσες εργάζονται σε μικρές ομάδες για να αναλύσουν μια πραγματική περίπτωση, χρησιμοποιώντας το διάγραμμα Fishbone για τον εντοπισμό των βασικών αιτιών. Στη συνέχεια, συμπληρώνουν ένα φύλλο SWOT ώστε να διαμορφώσουν λύσεις και να καταλήξουν σε μια σύντομη πρόταση δράσης. Η διαδικασία αυτή ενισχύει την αναλυτική σκέψη και συνδέει τη θεωρία με την πράξη.

Λεπτομερή βήματα υλοποίησης

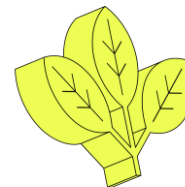
Εισαγωγή

Ο/Η συντονιστής/τρια ξεκινά παρουσιάζοντας τους μαθησιακούς στόχους και μοιράζοντας τη μελέτη περίπτωσης (για παράδειγμα, χαμηλή συμμετοχή σε ένα μάθημα εκπαίδευσης ενηλίκων). Στη συνέχεια, επιδεικνύει τη μέθοδο Fishbone, σχεδιάζοντας ένα απλό διάγραμμα στον πίνακα και αναλύοντας ένα σύντομο παράδειγμα μεγάλων φωνών. Καθώς το κάνει, εξηγεί πώς οι διαφορετικές κατηγορίες αιτιών (Άτομα, Διαδικασία, Πόροι και Περιβάλλον) συμβάλλουν στην καθοδήγηση της ανάλυσης.

Βασική δραστηριότητα:

Οι συμμετέχοντες/ουσες διαβάζουν την περίπτωση και σημειώνουν τα προβλήματα και τα δεδομένα που παρατηρούν. Ο/Η συντονιστής/τρια τους καθοδηγεί να διακρίνουν τα δεδομένα από τις υποθέσεις.

Σε ομάδες, οι εκπαιδευόμενοι/ες δημιουργούν ένα διάγραμμα Fishbone, επιλέγοντας 3–5 κύριες κατηγορίες αιτιών και στη συνέχεια καταγράφοντας συγκεκριμένους λόγους κάτω από καθεμία. Ο/Η συντονιστής/τρια κινείται στον χώρο, κάνοντας καθοδηγητικές ερωτήσεις, όπως «Ποια στοιχεία υποστηρίζουν αυτήν την αιτία;», ώστε να εμβαθύνει στη συζήτηση.

EARTHE

Αν η ομάδα δυσκολευτεί, ο/η συντονιστής/τρια μπορεί να υποστηρίξει τη διαδικασία με ερωτήσεις όπως: «Ποια οπτική μπορεί να λείπει;» ή «Ποιο βήμα της διαδικασίας μπορεί να παρουσιάζει πρόβλημα;».

Με βάση το διάγραμμα Fishbone, οι ομάδες συμπληρώνουν την ανάλυση SWOT για πιθανές παρεμβάσεις, αντιστοιχίζοντας τα πλεονεκτήματα με τις ευκαιρίες και σχεδιάζοντας τρόπους μετρίωσης των απειλών και των μειονεκτημάτων.

Τέλος, οι ομάδες καταρτίζουν ένα σχέδιο δράσης τριών σημείων (τι, ποιος, χρονοδιάγραμμα) και ορίζουν ένα άτομο για την παρουσίασή του.

Συμπέρασμα και αναστοχασμός

Κάθε ομάδα παρουσιάζει, σε 2–3 λεπτά, τις τρεις κύριες συστάσεις της.

Ο/Η συντονιστής/τρια θέτει ερωτήσεις προσωπικού αναστοχασμού, όπως: «*Ποια βασική αιτία έχει την υψηλότερη προτεραιότητα;*», «*Ποια σύσταση μπορεί να εφαρμοστεί ταχύτερα;*», «*Ποια απαιτεί αλλαγή πολιτικής;*».

Σύνδεση με τα μαθησιακά αποτελέσματα: ζητήστε από τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να αναφέρουν το σημείο του διαγράμματος ή της ανάλυσης SWOT που οδήγησε στη σύστασή τους.

Μέθοδος αξιολόγησης

Λίστα ελέγχου παρατήρησης (συντονιστής/τρια): στοιχεία που αποδεικνύουν τον τρόπο σκέψης σχετικά με τις βασικές αιτίες (πληρότητα του διαγράμματος Fishbone), ποιότητα της ανάλυσης SWOT (ρεαλιστικά στοιχεία) και σαφήνεια του σχεδίου δράσης (συγκεκριμένο και μετρήσιμο).

Ανατροφοδότηση μεταξύ εκπαιδευόμενων: κάθε ομάδα που παρουσιάζει δέχεται δύο γραπτά σχόλια – ένα πλεονέκτημα και μία ερώτηση.

Γρήγορο κουίζ (ατομικό ή ομαδικό, γραπτό ή προφορικό):

- Ποια αιτία στο Fishbone είχε τα ισχυρότερα τεκμήρια; Γιατί; (ανοιχτή απάντηση)
- Ονομάστε ένα πλεονέκτημα και μία απειλή από το SWOT σας. (σύντομη απάντηση)
- Ποια σύσταση μπορεί να εφαρμοστεί ως πρώτο βήμα εντός δύο εβδομάδων; (απάντηση μίας γραμμής)

Συμβουλές προσαρμογής

Λιγότερος χρόνος / μικρότερη ομάδα: χρησιμοποιήστε έναν χαρτοπίνακα με διάγραμμα Fishbone και ανάλυση SWOT και πραγματοποιήστε την ανάλυση με όλη την τάξη.

Διαδικτυακά: χρησιμοποιήστε το Miro ή το Mural με πλαίσια Fishbone και SWOT και αξιοποιήστε breakout rooms για ομαδική εργασία.

Χαμηλό επίπεδο γραμματισμού / γλωσσική ποικιλομορφία: χρησιμοποιήστε οπτικές υποδείξεις και επιτρέψτε προφορικές απαντήσεις· ο/η συντονιστής/τρια μεταγράφει για την ομάδα.

Ενότητα 4 – Επίλυση προβλημάτων

Δραστηριότητα στην τάξη 2 – Αναπαράσταση περίπτωσης μέσω παιχνιδιού ρόλων

Συναφής μέθοδος: Μελέτες περίπτωσης

Ομάδα-στόχος

Ηλικία: Ενήλικες (25+)

Φύλο: Όλα τα φύλα

Επίπεδο εκπαίδευσης: Όλα

Κατάσταση: Απασχολούμενοι / άνεργοι / σε μεταβατικό στάδιο

Λιγότερες ευκαιρίες: Η δραστηριότητα μπορεί να περιλαμβάνει συμμετέχοντες/ουσες με περιορισμένη εμπειρία στην ομιλία μπροστά σε κοινό. Μπορεί επίσης να είναι χρήσιμη για εκπαιδευτές/τριες που επιθυμούν να εξασκηθούν στην ανάλυση των ενδιαφερόμενων μερών και στην ενσυναίσθηση, αναπαριστώντας τα γεγονότα μιας μελέτης περίπτωσης και διερευνώντας εναλλακτικές λύσεις.

Μαθησιακά αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση αυτής της δραστηριότητας, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι σε θέση να:

- Ανακατασκευάζουν τις οπτικές και τα κίνητρα των ενδιαφερόμενων μερών μέσω του παιχνιδιού ρόλων.
- Δοκιμάζουν εναλλακτικές παρεμβάσεις και να παρατηρούν τις πιθανές αντιδράσεις των ενδιαφερόμενων μερών.
- Σκέφτονται τις τακτικές επικοινωνίας και διαπραγμάτευσης για σύνθετες καταστάσεις.

Διάρκεια

75-90 λεπτά

Υλικά και πόροι

Σύντομη περιγραφή της περίπτωσης (1 σελίδα) με τα ονόματα των ενδιαφερόμενων μερών, κάρτες ρόλων (σύντομες περιγραφές των χαρακτήρων), σκηνικά αντικείμενα (προαιρετικά) και μια απλή κλίμακα αξιολόγησης για παρατήρηση, βιντεοκάμερα (προαιρετικά) ή έξυπνο τηλέφωνο για αναστοχασμό, αίθουσα με χώρο για παιχνίδι ρόλων.

Περιγραφή δραστηριότητας

Οι ομάδες αναπαριστούν το σενάριο της περίπτωσης και στη συνέχεια το επαναλαμβάνουν με εναλλακτικές παρεμβάσεις. Η δραστηριότητα στοχεύει στην ενίσχυση της ενσυναίσθησης, της επικοινωνίας και της εφαρμογής της επίλυσης προβλημάτων.

Λεπτομερή βήματα υλοποίησης

Εισαγωγή

Παρουσιάστε την περίπτωση (π.χ. ο εταίρος της κοινότητας αντιστέκεται στο νέο πρόγραμμα εκπαίδευσης ενηλίκων) και τους μαθησιακούς στόχους.

Εξηγήστε τους κανόνες του παιχνιδιού ρόλων:

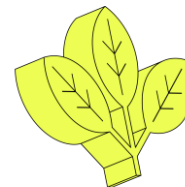
1. Παραμείνετε στον ρόλο σας κατά τη διάρκεια της σκηνής, 2. Δείξτε, μην λέτε, 3. Μετά την πρώτη αναπαράσταση, οι συμμετέχοντες/ουσες θα διερευνήσουν εναλλακτικές απαντήσεις.

Βασική δραστηριότητα:

Σχηματίστε ομάδες των 4–6 ατόμων και μοιράστε τις κάρτες ρόλων. Οι ρόλοι περιλαμβάνουν τον/την πρωταγωνιστή/τρια, τον/την αντίπαλο, τον/τη μεσολαβητή/τρια και τον/την παρατηρητή/τρια (ή παρατηρητές/τριες). Οι παρατηρητές/τριες χρησιμοποιούν μια λίστα ελέγχου με κριτήρια όπως ο τόνος, οι τακτικές διαπραγμάτευσης και η χρήση αποδεικτικών στοιχείων.

Αναπαραστήστε την περίπτωση όπως είναι γραμμένη. Ο/Η συντονιστής/τρια σηματοδοτεί το τέλος.

Οι παρατηρητές/τριες αναφέρουν ποιες επικοινωνιακές κινήσεις οδήγησαν σε κλιμάκωση ή αποκλιμάκωση της σύγκρουσης. Οι συμμετέχοντες/ουσες που υποδύονται ρόλους παραμένουν στον ρόλο και απαντούν σε σύντομες ερωτήσεις.

EARTHE

Οι ομάδες συμφωνούν σε μια εναλλακτική στρατηγική (π.χ. διαφορετική εισαγωγική ερώτηση, προσέγγιση βασισμένη σε δεδομένα), κάνουν πρόβα και την παρουσιάζουν. Οι παρατηρητές/τριες συγκρίνουν τα αποτελέσματα.

Αν χρησιμοποιείται βίντεο, προβάλτε αποσπάσματα για μικρο-ανατροφοδότηση.

Συμπέρασμα και αναστοχασμός

Συζήτηση με όλη την τάξη: *Ποιες στρατηγικές άλλαξαν το αποτέλεσμα και γιατί; Ποιες ανησυχίες των ενδιαφερόμενων μερών δεν αντιμετωπίστηκαν;*

Ζητήστε από τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να γράψουν μια τακτική που θα χρησιμοποιήσουν στην κατάρτισή τους (π.χ. «Ξεκινήστε με κοινά δεδομένα και, στη συνέχεια, αναδείξτε τις ανησυχίες»).

Μέθοδος αξιολόγησης

Κριτήρια αξιολόγησης παρατηρητή/τριας: Σαφήνεια επικοινωνίας, χρήση αποδεικτικών στοιχείων, συμπεριφορά όσον αφορά την ακρόαση, τεχνικές επίλυσης συγκρούσεων (βαθμολογία 1–4).

Ερώτηση αυτοαξιολόγησης: *Τι κάνατε διαφορετικά στη δεύτερη αναπαράσταση; Βελτίωσε το αποτέλεσμα;* (σύντομη παράγραφος)

Ερωτήσεις του συντονιστή/τριας για γρήγορο έλεγχο:

Ποιο ήταν το σημείο καμπής στη βελτιωμένη αναπαράσταση;

Ποια ανάγκη ενδιαφερόμενου μέρους δεν καλύφθηκε;

Συμβουλές προσαρμογής

Δώστε χρόνο για την προετοιμασία των ρόλων και αξιοποιήστε παρατηρητές–«προπονητές» που μπορούν να προτείνουν ατάκες.

Διοργανώστε παράλληλα πολλαπλά παιχνίδια ρόλων και εναλλάξτε τους παρατηρητές/τριες.

Χρησιμοποιήστε breakout rooms· οι παρατηρητές/τριες κρατούν σημειώσεις σε ένα κοινό έγγραφο. Προαιρετικά, βιντεοσκοπήστε τις σκηνές.

Ενότητα 4 – Επίλυση προβλημάτων

Δραστηριότητα τάξης 3 – «Κλινική» μελέτης περίπτωσης και Σχέδιο δράσης (Ανατροφοδότηση μεταξύ συναδέλφων)

Συναφής μέθοδος: Μελέτες περίπτωσης

Ομάδα-στόχος

Ηλικία: Ενήλικες (25+)

Φύλο: Όλα τα φύλα

Επίπεδο εκπαίδευσης: Όλα τα επίπεδα

Κατάσταση: Απασχολούμενοι / άνεργοι / σε μεταβατικό στάδιο

Λιγότερες ευκαιρίες: Αυτή η δραστηριότητα λειτουργεί καλά για ομάδες με διαφορετικά επίπεδα εμπειρίας, καθώς οι συμμετέχοντες/ουσες μπορούν να μάθουν ο ένας από τον άλλο. Οι επαγγελματίες μπορούν να φέρουν μια πραγματική ή φανταστική περίπτωση από την εργασία τους σε μια συνεδρία, κατά την οποία οι συνάδελφοι τούς βοηθούν να την αναλύσουν και να αναπτύξουν από κοινού ένα πρακτικό, βήμα προς βήμα σχέδιο δράσης.

Μαθησιακά αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση αυτής της δραστηριότητας, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι σε θέση να:

- Εφαρμόζουν δομημένη ανατροφοδότηση από ομοτίμους για να βελτιώσουν την ανάλυση προβλημάτων.
- Αναπτύσσουν ένα σχέδιο δράσης με προτεραιότητες και επίγνωση των πόρων.
- Επιδεικνύουν την ικανότητα να ζητούν και να ενσωματώνουν τις απόψεις των συναδέλφων τους.

Διάρκεια

90–120 λεπτά (μπορεί να επεκταθεί σε μισή ημέρα)

Υλικά και πόροι

Περιλήψεις περιπτώσεων που υποβλήθηκαν από τους/τις συμμετέχοντες/ουσες (1 σελίδα): περιγραφή του προβλήματος, αποδεικτικά στοιχεία, ενδιαφερόμενα μέρη, προτεινόμενες παρεμβάσεις, περιορισμοί· δομημένες φόρμες ανατροφοδότησης μεταξύ συναδέλφων.

Χαρτοπίνακες και μαρκαδόροι.

Περιγραφή δραστηριότητας

Η δραστηριότητα περιλαμβάνει μια «κλινική» όπου παρουσιάζεται η περίπτωση μιας ομάδας και οι συνάδελφοι παρέχουν δομημένη ανατροφοδότηση χρησιμοποιώντας πρότυπα. Η ομάδα που παρουσιάζει αναθεωρεί το σχέδιο δράσης της επί τόπου. Η διαδικασία αυτή λειτουργεί ως πρότυπο συνεργατικής υποστήριξης για την επίλυση προβλημάτων.

Λεπτομερή βήματα υλοποίησης

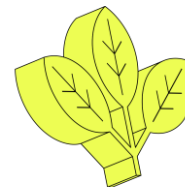
Εισαγωγή

Εξηγήστε τους κανόνες της κλινικής: ο/η παρουσιαστής/τρια εξηγεί εν συντομία το πρόβλημα, οι συνάδελφοι δίνουν στοχευμένα, εποικοδομητική ανατροφοδότηση και στη συνέχεια ο/η παρουσιαστής/τρια αναθεωρεί το έργο του/της. Τονίστε τη σημασία της χρήσιμης και πρακτικής ανατροφοδότησης.

Βασική δραστηριότητα:

Ο/Η παρουσιαστής/τρια διαβάσει την περίπτωση μιας σελίδας και αναφέρει την απόφαση. Κατά τη διάρκεια αυτού του σταδίου, οι συνάδελφοι επικεντρώνονται στην υποβολή ερωτήσεων για τη διευκρίνιση των γεγονότων, ενώ ο/η παρουσιαστής/τρια απαντά με συνοπτικές και περιεκτικές τοποθετήσεις.

Κάθε συνάδελφος χρησιμοποιεί το έντυπο ανατροφοδότησης με τις τρεις ενότητες: Πλεονεκτήματα/Αποδεικτικά στοιχεία, Κενά/Ερωτήσεις, Προτεινόμενες ενέργειες (σύντομα σημεία). Ο/Η συντονιστής/τρια διαχειρίζεται τον χρόνο για κάθε δραστηριότητα,

EARTHE

διασφαλίζοντας ότι οι συζητήσεις και οι εργασίες παραμένουν εντός των προγραμματισμένων ορίων.

Ο/Η παρουσιαστής/τρια επιλέγει 2–3 υποσχόμενες ιδέες από την ανατροφοδότηση και εξηγεί το σκεπτικό του/της.

Στη συνέχεια συντάσσει ένα σχέδιο δράσης με προτεραιότητες (τρία βήματα με υπεύθυνους και χρονοδιαγράμματα) και το αναρτά για αναθεώρηση από την ομάδα.

Οι συνάδελφοι αξιολογούν την εφαρμοσιμότητα των προτάσεων και διατυπώνουν σύντομες συμπληρωματικές εισηγήσεις.

Συμπέρασμα και αναστοχασμός

Ο/Η παρουσιαστής/τρια μοιράζεται το τελικό σχέδιο δράσης και αναστοχάζεται σχετικά με τα διδάγματα που άντλησε.

Η τάξη συζητά πώς οι απόψεις των συναδέλφων διαμόρφωσαν το σχέδιο και ποια στοιχεία εξακολουθούν να απαιτούνται.

Μέθοδος αξιολόγησης

Αξιολογήστε τη χρησιμότητα της ανατροφοδότησης (1–5) και σημειώστε μία συγκεκριμένη βελτίωση.

Ποιες δύο αλλαγές ήταν οι πιο σημαντικές και γιατί;

Το σχέδιο δράσης περιλαμβάνει: υπεύθυνο πρόσωπο, χρονοδιάγραμμα, κριτήρια επιτυχίας; (Λίστα ελέγχου Ναι/Όχι)

Συμβουλές προσαρμογής

Διοργανώστε «σύντομες κλινικές» με κύκλους τριάντα λεπτών: 5 λεπτά παρουσίαση, 10 λεπτά ανατροφοδότηση, 10 λεπτά επανεπεξεργασία, 5 λεπτά τελική παρουσίαση. Χρησιμοποιήστε κοινόχρηστα έγγραφα και breakout rooms για κάθε κλινική, με τους/τις συναδέλφους να συμπληρώνουν ψηφιακές φόρμες ανατροφοδότησης. Παρέχετε τη δυνατότητα απόκρυψης ή διαγραφής ευαίσθητων πληροφοριών.